

Indira Kasapović,

Bibliotekarka / Librarian

Prva gimnazija Zenica / First Gymnasium Zenica

Bulevar Kulina bana 26

indira@vizija.ba

Fifty students from Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Kosovo, Macedonia, Croatia and Slovenia have completed the post graduate study of Library and Information Science at Zadar University, and soon they will acquire master diploma in line with the Bologna Declaration.

Pedeset studenata iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije, Hrvatske i Slovenije završili su nastavu prema programu Regionalnog izvanrednog diplomskog studija informacijskih znanosti - knjižničarstva¹ na Sveučilištu u Zadru i uskoro će steći diplome magistara struke prema Bolonjskoj deklaraciji.

Pedeset studenata Regionalnog izvanrednog diplomskog studija informacijskih znanosti –

knjižničarstva završili su nastavu prema programu Sveučilišta u Zadru i uskoro će steći diplome magistara struke prema Bolonjskoj deklaraciji. To je jedini certificirani program za izvođenje takvog studija i izdavanje diploma u Hrvatskoj i široj regiji – saznajemo iz razgovora sa Srećkom Jelušićem, prorektorom za međunarodnu i međuinstitucionalnu saradnju. Studenti iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i dvije studentice iz Hrvatske i Slovenije pohađali su vanredni studij za magistre bibliotekarstva na zadarskom univerzitetu. Oni dolaze iz zemalja koje, izuzevši Hrvatsku, Sloveniju i BiH, nemaju katedru za bibliotekarstvo i informacijske znanosti, iako već desetljećima postoji potreba za obrazovanjem kadra koji radi u bibliotekama.

Projekt IZUM-a i Sveučilišta u Zadru

Dugogodišnja saradnja slovenskog Instituta informacijskih znanosti (IZUM) i hrvatskih bibliotekarskih stručnjaka bila je dobra osnova za zajednički rad na osmišljavanju projekta obrazovanja bibliotekara iz zemalja bivše

Jugoslavije koji rade u bibliotekama članicama COBISS.Net-a. Potrebu za obrazovanjem stručnog kadra prepoznali su direktor IZUM-a Tomaž Seljak i univerzitetski profesori Tatjana Aparac-Jelušić i Srećko Jelušić.² Višemjesečni naponi na dobivanju raznih dozvola rezultirali su potpisivanjem Sporazuma o organiziranju izvanrednog diplomskog studija između IZUM-a i četiri univerziteta: Sveučilišta u Zadru, Univerziteta u Ljubljani, Univerziteta u Prištini i Univerziteta „Sv. Kiril i Metodij“ u Skoplju, juna 2007. godine. U međuvremenu je i sa Sarajevom potpisan sporazum o saradnji, jer evidentno je da postoji obostrani interes, ali naš glavni grad nije učestvovao u realizaciji projekta.

Spomenuti univerziteti imali su obavezu ustupiti infrastrukturu za izvođenje nastave i snositi dio troškova smještaja i boravka studenata. Prema Sporazumu, Sveučilište u Zadru izdat će diplome i dodatke diplomama na hrvatskom i engleskom jeziku. Školarina je iznosila 2.000 eura po studentu, u šta su bili uključeni troškovi nabavke potrebne literature, smještaja i ishrane studenata. Sporazumom se predviđa da nosilac projekta za sljedeću generaciju bude Univerzitet u Ljubljani. Tada će studij biti izvođen na slovenskom jeziku.

Projekt finansira Vlada Republike Slovenije iz fonda razvojne pomoći, a sredstva je pribavio IZUM iz Maribora, javni zavod slovenske vlade koji je kreator bibliografskog informacijskog sistema i servisa COBISS³ i mreže COBISS.Net, u koju je uključeno više od 500 biblioteka u pet zemalja regije. Organizirati i realizirati tako ozbiljan i zahtjevan projekt bez ikakvih problema nije bio nimalo lak zadatak za njegove koordinate i voditelje. Njihova je namjera ne samo obrazovati magistre bibliotekarstva iz BiH, Crne Gore, Kosova, Makedonije, Hrvatske i Slovenije, nego i najbolje studente tog studija uključiti u doktorski studij i iz njihovih redova formirati jezgru stručnjaka koji će u svojim sredinama organizirati katedre za bibliotekarstvo ili na druge načine doprinositi razvoju bibliotečke i informacijske znanosti, saznajemo od profesora Jelušića.

Studenti i nastavnici RIS-a

Studenti Regionalnog izvanrednog studija knjižničarstva zapravo su ljudi u ozbiljnijim godinama, sa završenim fakultetom,⁴ koji su zaposleni u bibliotekama, ali bez dovoljno širokog stručnog znanja. To su, dakako, bibliotekari koji odlično znaju svoj posao, ali su također svjesni da znanje treba stalno obnavljati i proširivati, a ovo je upravo bila prilika koja se ne propušta. Kako se moglo primijetiti, među njima je na početku vladalo prilično „šarenilo“ u svemu: od životne dobi, kulturoloških i jezičnih razlika, do profesionalne neujednačenosti, nastale na osnovu ranije stečenih diploma i vrsta bibliotečkih poslova koje obavljaju. Zaposleni su uglavnom u nacionalnim bibliotekama, zatim u gradskim, univerzitetskim, specijalnim i školskim bibliotekama. Većina studenata nije ranije polagala stručni ispit iz bibliotekarstva, jer takvih ispita nema u njihovim zemljama. Međutim, kako tvrdi profesor Jelušić, „nije se odstupalo od visokih zahtjeva programa koji je recenziralo i odobrilo resorno ministarstvo Republike Hrvatske“. To je program namijenjen hrvatskim bibliotekarima, usklađen sa Bolonjskim procesom i tamošnjim zatečenim stanjem, ali je „globaliziran“ i modificiran za potrebe obrazovanja studenata iz drugih zemalja.

Nastava je realizirana u Zadru, Ohridu, Skoplju, Prištini i Ljubljani, a izvodilo ju je dvadesetak profesora i asistenata iz Hrvatske i Slovenije. Osim predavanja, vježbi i radionica, dio nastave realiziran je uz pomoć specijalnog „alata“ za elektroničko učenje na daljinu. Studenti su početkom ove godine polagali diferencijalne ispite, nakon čega su polagali testove vještine u radu na kompjuteru da bi se mogli obučiti za važan dio programa ovog obrazovnog modela.

Visoki stepen radnog angažmana nastavnika, koji su bili neprestano dostupni svim studentima putem elektroničke pošte, i visoka motiviranost i marljiv rad većine studenata, polučili su na kraju veoma dobre rezultate. Tokom pet ciklusa predavanja i vježbi, brojnih zadataka i seminarskih radova koje su studenti slali internetom, oni su savladali teorijska i praktična znanja iz pet predmeta koji su obuhvaćeni studijem.⁵ Savladali su vještine informacijske pismenosti, koja je ključni element savremenog obrazovanja, istraživanja i cjeloživotnog učenja. Uz izuzetne predavače i znanstvenike koji objavljuju radove u respektabilnim

svjetskim stručnim časopisima i učestvuju u međunarodnim konferencijama, seminarima i komisijama – to se moglo i očekivati.⁶

Rokovi za predavanja i ispite uredno su ispoštovani, organizacija smještaja i boravka u gradovima gdje su se odvijale sesije bila je besprijekorna, a u svakom od tih gradova organizirano je razgledanje kulturno-historijskih znamenitosti. Na posljednjoj sesiji u Zadru održana je radionica o metodologiji izrade magistarskog rada i konsultacije sa mentorima, a na kraju nastave organiziran je i zajednički izlet brodom, za nastavnike i studente, u Nacionalni park Kornati, čime je obilježen kraj nastave i druženja.

Bosanskohercegovački studenti bili su u prednosti, jer je to bila grupa mladih ljudi od kojih je većina ranije položila stručne ispite iz bibliotekarstva ili su diplomirali komparativnu književnost i bibliotekarstvo. Oni su trebali samo dopuniti već stečena znanja novima.⁷ Svi su s uspjehom savladavali zahtjevan program studija i u roku položili ispite.

Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru do kraja godine očekuje odobrenje doktorskog studija na kojem rade više od pet godina – saznajemo od prorektora Jelušića. Doktorski studij realizirat će sa tri strana univerziteta: Rutgers University (New Jersey, USA), UCLA (LA, USA) i Univerzitet u Ljubljani. Na listi čekanja mnogo je zainteresiranih kandidata iz Slovenije, Hrvatske, Italije i Austrije, a uključit će i najbolje studente Regionalnog izvanrednog studija knjižničarstva, u skladu sa dogovorom s IZUM-om. „Program doktorskog studija rađen je u vrlo kvalitetnom okruženju međunarodne saradnje, a profesori koji su pristali da budu predavači, vrhunski su svjetski stručnjaci“, ističe profesor Jelušić.

Zadarski univerzitet otvoren je za međunarodnu saradnju, sa naglaskom na bliže okruženje, što se može zaključiti i iz ovog projekta. On ima najmlađu katedru za bibliotekarstvo u Hrvatskoj, na koju je prva generacija redovnih studenata upisana školske 2004/2005. godine. Nastava je u početku izvođena u saradnji sa Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, ali u posljednje vrijeme ekipira se tim stalnih nastavnika. Sveučilište u Zadru formirano je 2002. godine i organizacijski je ustrojeno sa 23 sveučilišna odjela i drugim jedinicama.

Govoriti o Zadru kao budućem regionalnom obrazovnom susretništu nije moguće a da se ne spomene zadarska Gradska knjižnica koja je u svjetskim razmjerama dobila niz nagrada. Njezin uspjeh potaknuo je ostale biblioteke u Hrvatskoj da učine značajne pomake u posljednjih deset godina. Svi veći hrvatski gradovi dobili su nove zgrade gradskih biblioteka ili su stare adaptirane i proširene, a sljedeće godine počinje izgradnja nove biblioteke u Rijeci.

Bilješke:

1) Bibliotekarstvo je u Hrvatskoj dio informacijskih znanosti u koje još spadaju: muzeologija, arhivistika i dokumentalistika, novinarstvo, javni mediji, komunikologija, leksikografija i enciklopedistika, informacijski sustavi i informatologija.

2) Dvoje profesora organizatori su brojnih stručnih zbivanja u Hrvatskoj, među kojima je najpoznatija LIDA konferencija u Dubrovniku (*Library in The Digital Age*), oko koje se već desetak godina okuplja više od 150 vrhunskih inostranih stručnjaka iz oblasti bibliotekarstva i informacijskih znanosti.

3) *Cooperative Online Bibliographic System and Services*

4) Među njima su profesori makedonskog, srpskog, albanskog, francuskog i latinskog jezika, profesori engleskog i talijanskog, zatim profesori historije, filozofije, sociologije, diplomirani pedagozi i psiholozi, a manji dio čine inženjeri informatike i drugih struka.

5) To su: Izgradnja i upravljanje knjižničnim zbirkama, Teorija i praksa organizacije informacija, Principi informacijskog pretraživanja, Istraživačke metode u informacijskim znanostima, Vrednovanja knjižničnih zbirki i usluga, u okviru kojega je Marketing i Menadžment u knjižnicama.

6) To su: prof. dr. Tatjana Aparac-Jelušić, izv. prof. dr. sc. Srećko Jelušić, izv. prof. dr. sc. Mirna Willer, doc. dr. sc. Ivanka Stričević, izv. prof. dr. sc. Maja Žumer, izv. prof. dr. sc. Alenka Šauperl, doc. dr. sc. Kornelija Petr Balog, doc. dr. sc. Melita Ambrožić, izv. prof. dr. sc. Primož Južnič, doc. dr. sc. Damir Hasenay i viši predavač mr. sc. Ivan Pehar, te asistenti: mr. sc. Franjo Pehar, mr. sc. Martina Dragija Ivanović, mr. sc. Boris Badurina, Boris Bosančić i drugi saradnici.

7) Iz Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske studiralo je četvero djelatnika: Tatjana Dunović, Mirela Šarić, Duško Šljivić i Srđan Živanović, a iz Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH dvije djelatnice: Amela Hodžić i Emina Kešan. Iz specijalnih biblioteka su Maja Kaljanac i Nikolina Antunović, iz fakultetskih Narcisa Rastoder i Nizama Hodžić, a iz školskih Arijana Kamarić i Indira Kasapović.

Studenti RIS-a u Prištini

Bosanskohercegovački studenti u Zadru

Prof. dr. Srećko Jelušić

